

OCENA MERYTORYCZNA - BADANIA NA RYNEK

JAK DOBRZE PRZYGOTOWAĆ PROJEKT W RAMACH DZIAŁANIA?

W drugim konkursie działania „Badania na rynek” przedsiębiorcy złożyli 197 projektów, z których 157 zostało przekazanych do oceny merytorycznej. Do dofinansowania rekomendowano 50 projektów. 107 projektów nie spełniło części kryteriów merytorycznych, co uniemożliwiło ich rekomendowanie do uzyskania wsparcia.

Aby pomóc potencjalnym wnioskodawcom właściwie przygotować projekty i starać się o dofinansowanie w tym instrumencie wsparcia, dokonano analizy przyczyn negatywnej oceny projektów, z której wnioski zamieściliśmy w niniejszym opracowaniu.

Przygotowany materiał ma charakter pomocniczy. Wszystkie ewentualne rozbieżności pomiędzy tym dokumentem, a dokumentacją programową do działania, należy rozstrzygać na korzyść dokumentacji programowej. Dodatkowo należy zwrócić uwagę, że kryteria oceny projektów w kolejnych konkursach oraz ich opisy zostały zmodyfikowane. Przedsiębiorcy, którzy chcą aplikować o wsparcie w ramach poddziałania 3.2.1 POIR powinni wziąć pod uwagę przede wszystkim obowiązującą dokumentację programową.

W omawianym konkursie projekty oceniane były w 11 kryteriach. 9 z nich musiało być spełnionych (tj. projekt musiał uzyskać minimum 1 punkt, zaś w przypadku kryterium *Innowacyjność produktu* – 2 punkty). Brak spełnienia choćby jednego z tych kryteriów skutkowało (niezależnie od łącznej liczby punktów z oceny) brakiem pozytywnej oceny całego projektu. Do tej grupy kryteriów należały:

- *Projekt dotyczy wdrożenia wyników prac badawczo-rozwojowych*
- *Przygotowanie do realizacji projektu*
- *Wydatki w ramach projektu są racjonalne i uzasadnione z punktu widzenia zakresu i celu projektu*
- *Wskaźniki projektu są obiektywnie weryfikowalne i odzwierciedlają założone cele projektu*
- *Wnioskodawca posiada zdolność do sfinansowania projektu*
- *Projekt dotyczy jednej z dopuszczalnych w ramach poddziałania 3.2.1 POIR form inwestycji początkowej*
- *Projekt ma pozytywny wpływ na politykę zrównoważonego rozwoju, o której mowa w art. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013*
- *Innowacyjność produktu*
- *Potencjał rynkowy produktu będącego efektem projektu.*

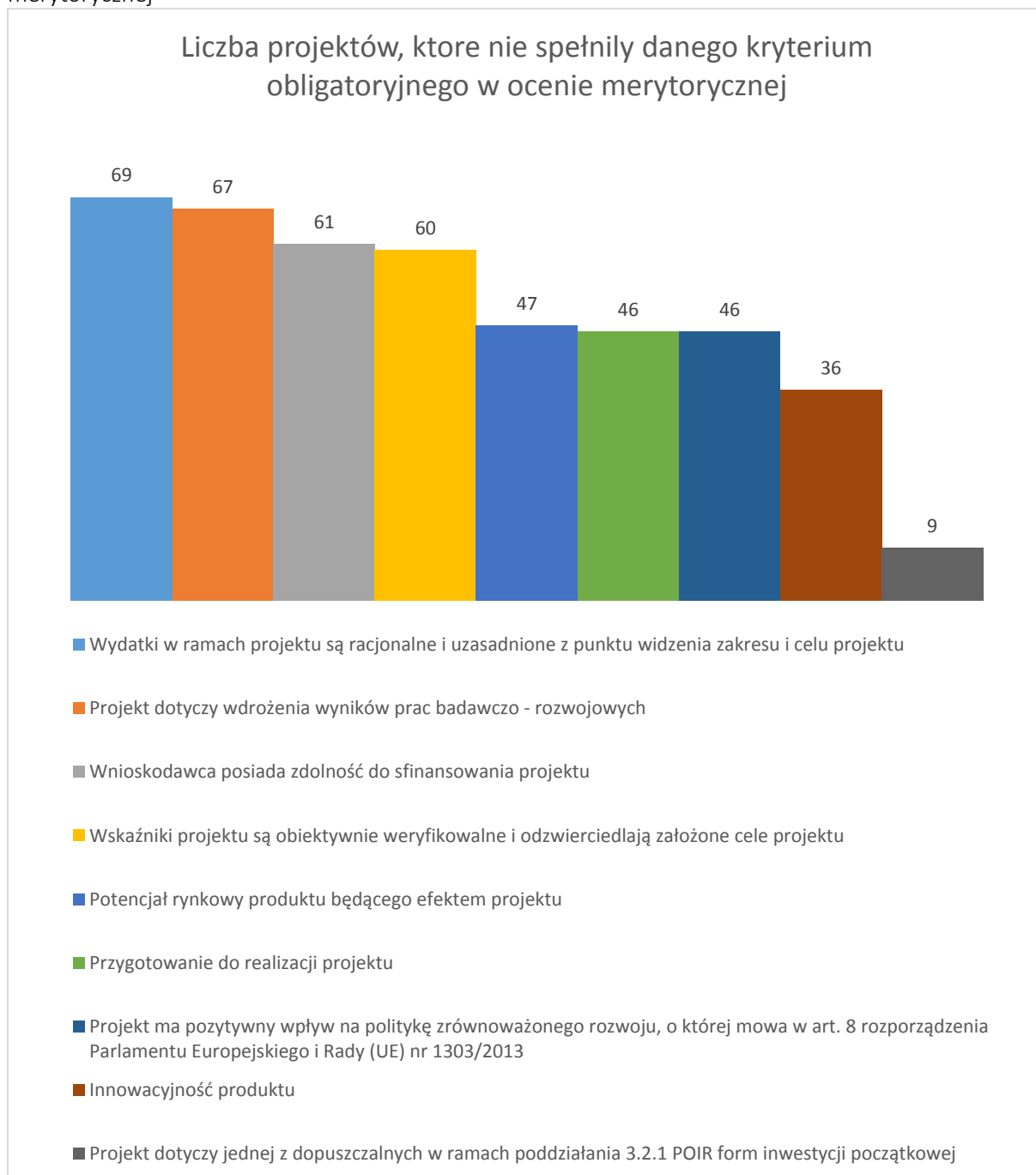
Dwa pozostałe kryteria, czyli:

- *Projekt wpisuje się w Krajową Inteligentną Specjalizację*
- *Wnioskodawca jest członkiem Krajowego Klastra Kluczowego*

miały charakter fakultatywny, tzn. ich niespełnienie nie pozbawiało projektu możliwości otrzymania dofinansowania.

Liczbę projektów, w których stwierdzono niespełnienie poszczególnych kryteriów obligatoryjnych przedstawiono na Wykresie nr 1 poniżej. Kryteria, których nie spełniło najwięcej projektów to *Wydatki w ramach projektu są racjonalne i uzasadnione z punktu widzenia zakresu i celu projektu* oraz *Projekt dotyczy wdrożenia wyników prac badawczo-rozwojowych*.

Wykres nr 1: Liczba projektów, które nie spełniły danego kryterium obligatoryjnego w ocenie merytorycznej

W kolejnych częściach niniejszego opracowania omówiono główne wymagania poszczególnych kryteriów obligatoryjnych, a także wskazano przyczyny ich niespełnienia. Analiza została przedstawiona w kolejności wynikającej z Wykresu nr 1, począwszy od kryteriów sprawiających wnioskodawcom największą trudność.

WYDATKI W RAMACH PROJEKTU SĄ RACJONALNE I UZASADNIONE Z PUNKTU WIDZENIA CELU I ZAKRESU PROJEKTU (69 NEGATYWNYCH OCEN)

W kryterium oceniane były następujące kwestie:

- racjonalność wydatków (ich wysokość musi być dostosowana do zakresu zaplanowanych czynności/potrzeb inwestycyjnych. Nie mogą być zawyżone ani zaniżone. Wnioskodawca jest zobowiązany przedstawić w dokumentacji aplikacyjnej sposób przeprowadzenia rozeznania rynku oraz wskazać źródła danych, na podstawie których określono kwoty poszczególnych wydatków);
- zasadność wydatków w kontekście celu projektu oraz celów działania, a także działań zaplanowanych w projekcie (wydatki muszą być potrzebne i bezpośrednio związane z realizacją działań zaplanowanych w projekcie. Wnioskodawca jest zobowiązany wykazać w dokumentacji aplikacyjnej konieczność poniesienia każdego wydatku i jego związek z planowanym wdrożeniem wyników prac badawczo-rozwojowych);
- kwalifikowalność wydatków oraz ich przyporządkowanie do odpowiednich kategorii.

Ocenę negatywną w tym kryterium otrzymywały projekty, w których wnioskodawcy przedstawili listy wydatków, jednak nie zawarli uzasadnienia, **dłaczego są one niezbędne do wdrożenia wyników prac B+R** i osiągnięcia celów projektu, a także z czego wynika ich wysokość. Wnioskodawca przygotowując się do realizacji projektu powinien dokonać oszacowania cen każdej pozycji planowanej do zakupu i w uzasadnieniu każdego wydatku wskazać, na czym oparł swoje szacunki. Zgodnie z *Instrukcją wypełniania Wniosku o dofinansowanie projektu* w przypadku wydatków w kategorii *Nabycie albo wytworzenie środków trwałych* należy podać również koszt jednostkowy. Brak informacji w powyższym zakresie powodował negatywną ocenę kryterium.

Częstym błędem było podawanie łącznych cen całej grupy środków trwałych **bez opisu i uzasadnienia kosztów poszczególnych maszyn czy urządzeń**. Wnioskodawcy nie wskazywali również, jaką liczbę poszczególnych maszyn czy urządzeń planują zakupić za określoną we wniosku kwotę wydatków. W niektórych przypadkach wnioskodawcy zawyżyli wysokość wydatków w projekcie.

Negatywną ocenę w kryterium otrzymywały także projekty, które nie dotyczyły wdrożenia wyników prac badawczo-rozwojowych (co było również powiązane z negatywną oceną w kryterium dotyczącym wdrożenia wyników prac B+R). Zgodnie z opisem omawianego kryterium, wydatki planowane do poniesienia w ramach projektu i przewidziane do objęcia wsparciem muszą być uzasadnione i racjonalne do zaplanowanych przez Wnioskodawcę działań i celów nie tylko samego projektu, ale również celów określonych dla działania. Celem działania 3.2.1 *Badania na rynek* jest wdrożenie wyników prac B+R przeprowadzonych przez wnioskodawców samodzielnie lub na ich zlecenia, a dofinansowanie mogą otrzymać tylko projekty, które zakładają wprowadzenie na rynek nowego lub znacząco ulepszanego produktu będącego wynikiem prac B+R. Jeśli projekt nie spełnia kryterium dotyczącego wdrożenia wyników prac B+R, **wszystkie wydatki przewidziane w projekcie tracą przymiot kwalifikowalności**, gdyż nie dotyczą projektu wpisującego się w cele działania 3.2.1 *Badania na rynek*.

PROJEKT DOTYCZY WDROŻENIA WYNIKÓW PRAC BADAWCZO – ROZWOJOWYCH (67 NEGATYWNYCH OCEN)

Jest to kryterium, które decyduje o kwalifikowalności projektu do instrumentu *Badania na rynek*. W jego ocenie pod uwagę były brane następujące aspekty:

- czy projekt dotyczy wdrożenia wyników prac badawczo-rozwojowych przeprowadzonych przez wnioskodawcę samodzielnie bądź na jego zlecenie;
- czy wyniki tych prac mają kluczowe znaczenie dla opracowania/udoskonalenia produktu (wyrobu lub usługi);
- czy kwestie praw własności intelektualnej są uregulowane prawnie.

Należy zwrócić uwagę, że wszystkie te aspekty musiały być spełnione łącznie.

Ocenę negatywną w tym kryterium otrzymywały zatem projekty, które **nie dotyczyły wdrożenia wyników prac badawczo-rozwojowych**. Przedsiębiorca jako prace badawczo-rozwojowe przedstawiał działania doradcze czy marketingowe (np. analizy rynku, prace przygotowawcze i porównawcze). Zwracamy uwagę, że wdrożeniem muszą być objęte wyniki prac badawczo-rozwojowych w rozumieniu rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. określającego definicję badań przemysłowych i eksperymentalnych prac rozwojowych.

Kolejna grupa to projekty, w których wyniki prac B+R nie miały **kluczowego znaczenia** dla opracowania/udoskonalenia produktu. Wyniki prac B+R muszą decydować o cechach i funkcjonalnościach nowego produktu (wyrobu lub usługi) – muszą zatem determinować jego przewagę konkurencyjną. Przedsiębiorcy muszą wykazać kluczowość badań poprzez wskazanie, które nowe cechy i funkcjonalności produktu były badane lub jakie technologie doskonalone, a następnie przyczynią się do wprowadzenia na rynek ulepszonych lub całkiem nowego produktu. Innymi słowy musi istnieć ścisły związek między przeprowadzonymi badaniami i ich wynikami a innowacją, którą charakteryzować będzie się wdrożony produkt (wyrób lub usługa). Jeżeli wyniki prac B+R nie mają kluczowego znaczenia dla opracowania/udoskonalenia produktu oznacza to, że projekt nie dotyczy wdrożenia wyników prac B+R.

Równie ważny aspekt w tym kryterium uniemożliwiający pozytywną ocenę dotyczył tego, że prace B+R opisywane we wniosku nie zostały przeprowadzone przez wnioskodawcę samodzielnie (tzn. za pomocą własnych zasobów) lub na jego zlecenie. Wsparcie w poddziałaniu *Badania na rynek* jest dedykowane dla tych przedsiębiorców, którzy zainwestowali we własną działalność badawczo-rozwojową lub sami zlecili przeprowadzenie prac B+R. Przedstawienie do dofinansowania projektu, który wprawdzie

„**badania przemysłowe**” oznaczają badania planowane lub badania krytyczne mające na celu zdobycie nowej wiedzy oraz umiejętności celem opracowania nowych produktów, procesów lub usług, lub też wprowadzenia znaczących ulepszeń do istniejących produktów, procesów lub usług. Uwzględniają one tworzenie elementów składowych systemów złożonych i mogą obejmować budowę prototypów w środowisku laboratoryjnym lub środowisku interfejsu symulującego istniejące systemy, a także linii pilotażowych, kiedy są one konieczne do badań przemysłowych, a zwłaszcza uzyskania dowodu w przypadku technologii generycznych;

„**eksperymentalne prace rozwojowe**” oznaczają zdobywanie, łączenie, kształtowanie i wykorzystywanie dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności z dziedziny nauki, technologii i biznesu oraz innej stosownej wiedzy i umiejętności w celu opracowywania nowych lub ulepszonych produktów, procesów lub usług. Mogą one także obejmować na przykład czynności mające na celu pojęciowe definiowanie, planowanie oraz dokumentowanie nowych produktów, procesów i usług. Eksperymentalne prace rozwojowe mogą obejmować opracowanie prototypów, demonstracje, opracowanie projektów pilotażowych, testowanie i walidację nowych lub ulepszonych produktów, procesów lub usług w otoczeniu stanowiącym model warunków rzeczywistego funkcjonowania, których głównym celem jest dalsze udoskonalenie techniczne produktów, procesów lub usług, których ostateczny kształt zasadniczo nie jest jeszcze określony. Mogą obejmować opracowanie prototypów i projektów pilotażowych, które można wykorzystać do celów komercyjnych, w przypadku gdy prototyp lub projekt pilotażowy z konieczności jest produktem końcowym do wykorzystania do celów komercyjnych, a jego produkcja jest zbyt kosztowna, aby służył on jedynie do demonstracji i walidacji. Eksperymentalne prace rozwojowe nie obejmują rutynowych i okresowych zmian wprowadzanych do istniejących produktów, linii produkcyjnych, procesów wytwórczych, usług oraz innych operacji w toku, nawet jeśli takie zmiany mają charakter ulepszeń;

dotyczył wdrożenia wyników prac B+R, jednak były to „gotowe” wyniki zakupione od podmiotu trzeciego, uniemożliwiało uznanie tego kryterium za spełnione.

Ostatnią grupą projektów negatywnie ocenionych były projekty, w których kwestie własności intelektualnej nie zostały uregulowane prawnie. Wnioskodawca, który planuje wdrożenie na rynek rozwiązania w oparciu o wyniki prac B+R musi zadbać o bezpieczeństwo prawne w zakresie zapewnienia sobie praw do korzystania z tych wyników. Musi opisać i udokumentować – w sposób adekwatny do sytuacji w swoim projekcie – swoje podstawy do korzystania z wyników prac B+R wdrażanych w ramach projektu. Właściwe uregulowanie praw własności intelektualnej minimalizuje bowiem ryzyko braku możliwości wdrożenia wyników prac B+R.

Wnioskodawcy powinni pamiętać, że **wszystkie wskazane aspekty muszą przedstawić we wniosku o dofinansowanie**, a ponadto, **muszą dołączyć do wniosku odpowiednie dokumenty**, na których oparli twierdzenia zawarte we wniosku. Wszelkie raporty z badań i prowadzonych prac rozwojowych muszą zawierać dane, informacje, z których będzie wynikać uzyskanie przez przyszłe produkty nowych cech i funkcjonalności. Należy również pamiętać, że musi istnieć spójność w całym opisie projektu, zatem wyniki badań powinny znaleźć odzwierciedlenie we wskaźnikach realizacji celów projektu oraz w opisie innowacyjności produktu.

Szczególnie istotne znaczenie mają w tym przypadku dokumenty dotyczące przeprowadzonych prac B+R, gdyż to na ich wynikach przedsiębiorca opiera swój projekt. Warto również zwrócić uwagę, że te dokumenty dostarczają również informacji niezbędnych do oceny innych kryteriów, w szczególności *Wydatki w ramach projektu są racjonalne i uzasadnione z punktu widzenia zakresu i celu projektu, Innowacyjność produktu czy Potencjał rynkowy produktu będącego efektem projektu.*

WNIOSKODAWCA POSIADA ZDOLNOŚĆ DO SFINANSOWANIA PROJEKTU
(61 NEGATYWNYCH OCEN)

W ocenie tego kryterium pod uwagę były brane następujące kwestie:

- czy wnioskodawca dysponuje środkami finansowymi niezbędnymi do realizacji projektu (wnioskodawca musi dysponować środkami finansowymi wystarczającymi na realizację projektu, na zapewnienie jego płynności finansowej, z uwzględnieniem dofinansowania);
- czy zadeklarowane zewnętrzne źródła finansowania (kredyt, pożyczka) są realne, a osoby lub podmioty je udzielające są wiarygodne.

W trakcie oceny weryfikowano, czy zaplanowane źródła finansowania obejmują całość projektu, tzn. czy kondycja finansowa podmiotu pozwala na sfinansowanie określonej przez wnioskodawcę części (lub całości) kosztów oraz, czy wskazane źródła zewnętrzne potwierdzają wiarygodnie sfinansowanie pozostałej kwoty.

Negatywną ocenę w kryterium uzyskiwały więc projekty, w których brak było wiarygodnych dokumentów finansowych, głównie w zakresie możliwości pozyskania zewnętrznego finansowania. Przedsiębiorcy przedstawiali dokumenty, które nie były promesami kredytowymi lub leasingowymi, a jedynie ofertami handlowymi dotyczącymi kredytów lub pożyczek. Dokumenty takie nie potwierdzały, że dana instytucja finansująca dokonała pozytywnej oceny zdolności kredytowej, co uniemożliwiało uznanie, że wnioskodawca zapewnił finansowanie planowanego projektu.

W przypadku współfinansowania projektów pożyczką częstym brakiem było natomiast niewystarczające uwiarygodnienie sytuacji finansowej pożyczkodawcy, zwłaszcza w przypadkach, w których były to osoby prywatne, firmy lub fundusze kapitałowe. W wielu przypadkach konieczne było wezwanie wnioskodawcy do przedstawienia dodatkowych wyjaśnień w zakresie zdolności finansowej takich podmiotów do udzielenia pożyczki. Niekiedy nawet analiza dodatkowych dokumentów nie pozwalała stwierdzić, że jest to wiarygodny pożyczkodawca. W związku z tym, kryterium zostało uznane za niespełnione. Podobnie oceniana negatywnie była sytuacja przedsiębiorcy, który deklarował, że posiada własne środki na część lub całość projektu (kapitał zakładowy, lokaty, środki obrotowe na koncie firmy), jednak deklaracje nie znajdowały pokrycia w przedstawionych danych finansowych.

***Uwaga:** Opis kryterium w konkursach ogłoszonych w lutym 2017 r. został zmodyfikowany w ten sposób, że ujęto w nim wprost informację, że w przypadku zewnętrznych źródeł finansowania należy dołączyć promesę kredytową lub leasingową zgodną ze wzorem dołączonym do dokumentacji konkursowej, które to dokumenty muszą być wydane po dokonaniu pozytywnej oceny zdolności kredytowej przedsiębiorcy na potrzeby realizacji tego konkretnego projektu.*

WSKAŹNIKI SĄ OBIEKTYWNIIE WERYFIKOWALNE I ODZWIERCIEDLAJĄ ZAŁOŻONE CELE PROJEKTU (60 NEGATYWNYCH OCEN)

W ocenie tego kryterium pod uwagę były brane następujące aspekty:

- cele projektu są wyrażone poprzez zadeklarowane i uzasadnione we wniosku wskaźniki (wskaźniki muszą odzwierciedlać specyfikę projektu i jego rezultaty – muszą być adekwatne do założeń projektu);
- poprawność konstrukcji wskaźników (czy są one tak skonstruowane, aby na podstawie danych można było obiektywnie określić ich poziom wyjściowy, a następnie poziom w trakcie realizacji projektu i poziom docelowy);
- metodologię konstrukcji poszczególnych wskaźników (wnioskodawca podając wskaźniki musi wskazać, na podstawie jakich danych je skonstruował, wg jakiej formuły i przy jakich założeniach);
- realność osiągnięcia wskaźników.

Wnioskodawca przygotowując projekt musi określić w sposób jednoznaczny jego cel. Następnie ten cel musi znaleźć odzwierciedlenie we wskaźnikach produktu i rezultatu. Ze względu na postanowienia umowy o dofinansowanie, która przewiduje obniżenie dofinansowania w przypadku niepełnego zrealizowania celów istotne jest, aby wskaźniki miały wszystkie przymioty odzwierciedlone w opisie kryterium. Należy pamiętać, że wykorzystanie dofinansowania zgodnie z przeznaczeniem (czyli zarówno sfinansowanie zakupów objętych wnioskiem o dofinansowanie, ale także osiągnięcie celu projektu), jest obowiązkiem wnioskodawcy wynikającym z postanowień umowy o dofinansowanie, ale także z przepisów ustawy o finansach publicznych. Wskaźniki muszą zatem odzwierciedlać cele projektu. W przypadku *Badań na rynek* celem projektu jest wdrożenie wyników prac B+R poprzez ich zastosowanie w nowym lub znacząco ulepszonym produkcie. Oznacza to, że przedsiębiorca musi odzwierciedlić we wskaźnikach nie tylko wdrożenie wyników prac B+R, ale także pełne rozumienie tego wdrożenia, wyrażające się w nowych cechach i funkcjonalnościach planowanego do wdrożenia produktu, które wynikają z wcześniej przeprowadzonych prac B+R.

Ocenę negatywną w kryterium otrzymywały więc projekty, w których **we wskaźnikach nie odzwierciedlono celów projektu**. Zgodnie z *Instrukcją wypełniania wniosku* wnioskodawca ma obowiązek określenia wskaźników rezultatu dotyczących nowych funkcjonalności i cech dotyczących produktu wdrażanego w ramach projektu. Wnioskodawca sam definiuje nazwy wskaźników, jednostki miar oraz wartości bazowe i docelowe, jednakże przy zachowaniu zasady, że zaproponowana metodologia umożliwi **obiektywny pomiar wartości wskaźnika** w trakcie i po zakończeniu projektu.

Wskaźniki określające cechy i funkcjonalności nowego produktu stanowią bardzo istotny element projektu i są niezbędne do jego oceny. W tych wskaźnikach należy zatem zadeklarować zmianę, która zajdzie w produkcie w wyniku zrealizowania projektu. Zmiana musi zostać odzwierciedlona zgodnie ze specyfiką dotyczącą danej cechy czy funkcjonalności. Jeśli np. produkt będzie charakteryzował się niższą energochłonnością, należy wskazać jako wartość bazową poziom wyjściowy produktu w odpowiedniej jednostce, a następnie poziom docelowy w tej samej jednostce – lub w procentach w odniesieniu do tej jednostki. Wskazanie samego faktu zaistnienia zmiany (w jednostce „sztuka”) nie jest prawidłowe, gdyż nie obrazuje konkretnego celu zakładanego przez przedsiębiorcę w tym aspekcie – odróżnienie produktu od konkurencji i znaczące ulepszenie powinien on zdefiniować jako istotną zmianę w wartości danej cechy (np. energochłonności) – bo tylko taka zmiana pozycjonuje jego produkt jako konkurencyjny. Jakakolwiek, niewielka zmiana w wartości danej cechy nie zapewnia osiągnięcia celu projektu. Stąd formułowanie wskaźników dotyczących cech czy funkcjonalności w sposób „zerojedynkowy” nie jest prawidłowe.

We wniosku należy zatem zadbać o taką konstrukcję wskaźników, aby jednocześnie odzwierciedlały w pełni założone cele projektu oraz były one obiektywnie weryfikowalne. Tylko w takim przypadku mogą one zostać uznane za spełniające omawiane kryterium.

POTENCJAŁ RYNKOWY PRODUKTU BĘDĄCEGO EFEKTEM PROJEKTU (47 NEGATYWNYCH OCEN)

W ramach kryterium ocenie podlega:

- konkurencyjność produktu w stosunku do istniejących na rynku (między innymi pod względem ceny, użyteczności, design). W przypadku produktów nie mających odpowiednika na rynku oceniane jest, czy planowane cechy i funkcjonalności produktu wskazują na możliwość uplasowania produktu na rynku;
- czy produkt stanowi odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby, wymagania i preferencje odbiorców, a w przypadku produktów nie mających odpowiednika na rynku, czy wnioskodawca uwiarygodnił powstanie zapotrzebowania na produkt;
- czy rynek docelowy został przez wnioskodawcę prawidłowo zdefiniowany w zakresie jego wielkości, tendencji rozwojowych i ostatecznego odbiorcy oraz przewidywana wielkość rynku dla danego produktu wskazuje na potencjalny sukces ekonomiczny projektu;
- czy strategia wprowadzenia produktu na rynek jest efektywna i realna;
- czy prognoza finansowa przychodów oraz kosztów związanych z wdrożeniem produktu wskazuje na opłacalność projektu;
- czy założenia i dane przyjęte przez wnioskodawcę przy określaniu potencjału rynkowego produktu są realne.

Poziom oceny w tym kryterium zależały od rzetelności danych, skali opłacalności projektu oraz potencjału eksportowego produktu.

Projekty, w których stwierdzono nierzetelność danych lub brak opłacalności nie uzyskiwały punktów w ocenie tego kryterium. **Żeby projekt spełnił kryterium dane muszą być rzetelnie przedstawione, a projekt musi charakteryzować się opłacalnością co najmniej na poziomie przeciętnym.** Wyższa opłacalność i stwierdzenie potencjału eksportowego warunkowało uzyskanie większej liczby punktów.

Potencjał produktu jest ściśle związany z jego innowacyjnością. Jako częsty powód negatywnej oceny należy wskazać brak dokładnego powiązania wdrażanego produktu z rynkiem docelowym i uzasadnienia zapotrzebowania na nowy lub ulepszony produkt. We wnioskach często brak było dokładnej analizy konkurencji lub udokumentowania zainteresowania potencjalnych odbiorców czy kontrahentów danym produktem. Ogólne informacje nie poparte odpowiednimi danymi lub nierealnie założenia nie stanowią rzetelnej podstawy do określenia poziomu opłacalności projektu. Takie projekty nie mogły uzyskać pozytywnej oceny w omawianym kryterium.

Negatywną ocenę w kryterium otrzymały także projekty z nierzetelnie sporządzoną analizą finansową, zawierającą błędy obliczeniowe i nieścisłości.

Należy zatem zwrócić uwagę na **rzetelność, dokładność i jakość** prezentowanych informacji opisowych i liczbowych (finansowych).

PRZYGOTOWANIE PROJEKTU DO REALIZACJI (46 NEGATYWNYCH OCEN)

W ocenie tego kryterium pod uwagę były brane następujące aspekty:

- spójność i przygotowanie projektu (wiarygodność przedstawionych danych, realistyczny harmonogram projektu, uwzględniający uzyskanie niezbędnych dokumentów administracyjnych, w tym koncesji czy pozwoleń);
- ryzyko projektu (czy wnioskodawca dokonał rzetelnej analizy ryzyka i przewidział działania ograniczające zidentyfikowane ryzyka);
- zasoby techniczne i kadrowe wnioskodawcy do realizacji projektu;
- zaangażowanie kadry zarządzającej w realizację projektu: doświadczenie kadry zarządzającej oraz sposób zarządzania projektem (ścieżka decyzyjna).

Negatywną ocenę otrzymywały projekty, w których zaplanowany przez wnioskodawcę **harmonogram projektu nie był realistyczny**, nie uwzględniał czasochłonności procesu pozyskania niezbędnych dokumentów administracyjnych, pozwoleń lub wszystkich niezbędnych elementów samego procesu inwestycyjnego. Przedsiębiorca zaplanował zbyt krótki lub zbyt długi czas w odniesieniu do danego rodzaju inwestycji, sytuacji prawnej nieruchomości czy przeprowadzenia procesu wyboru dostawców, a także realizacji samych dostaw lub usług w projekcie.

Kolejna grupa projektów negatywnie ocenionych to projekty, w których **ryzyko wdrożenia projektu**, ze względu np. na brak odpowiednich zasobów ludzkich, zasobów technicznych czy stan zaawansowania zrealizowanych prac B+R było tak duże, że ich realizacja stawała się praktycznie niemożliwa. W tych przypadkach wnioskodawcy nie zidentyfikowali danego ryzyka bądź zaplanowali nieadekwatne środki do jego minimalizacji.

Istotnym czynnikiem, który zaważył na negatywnej ocenie w tym kryterium był nieuzasadniony brak prezentacji i obecności na panelu osób decyzyjnych w firmie. Należy zaznaczyć, że **zaangażowanie osób zarządzających firmą** w realizację projektu inwestycyjnego znacznej wartości jest kluczowe dla jego realizacji. Brak zaangażowania kadry zarządczej w realizację projektu znacząco podnosi ryzyko w zakresie jego niezrealizowania i osiągnięcia zaplanowanych celów.

PROJEKT MA POZYTYWNY WPŁYW NA POLITYKĘ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU, O KTÓREJ MOWA W ART. 8 ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) NR 1303/2013 (46 NEGATYWNYCH OCEN)

W kryterium ocenie podlegają następujące aspekty:

- czy w ramach projektu realizowana jest co najmniej jedna z zasad 4R (reduce, reuse, recycle, repair) lub
- czy w ramach projektu wykazany został wpływ na inne aspekty środowiskowe (nie objęte zasadą 4R) oraz
- czy aspekty środowiskowe projektu są odzwierciedlone we wskaźnikach projektu i szczegółowo uzasadnione.

W ramach kryterium negatywnie zostały ocenione projekty, w których zawarto jedynie opis oddziaływania projektu na środowisko **bez uwzględnienia wpływu projektu we wskaźnikach środowiskowych** lub gdzie wskaźniki były nieadekwatne do planowanej inwestycji.

W tym kryterium ocenie podlega wpływ, jaki będzie mieć na środowisko projekt wnioskodawcy, Konieczne jest szczegółowe uzasadnienie każdego wskaźnika. Wnioskodawca może sam określić wskaźniki potwierdzające pozytywny wpływ na środowisko lub wybrać je ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych (wskazówki co do konstrukcji wskaźników zawarto w części dotyczącej kryterium *Wskaźniki projektu są obiektywnie weryfikowalne i odzwierciedlają założone cele projektu*).

INNOWACYJNOŚĆ PRODUKTU (36 NEGATYWNYCH OCEN)

W ramach kryterium ocenie podlega:

- nowość produktu (wyrobu lub usługi) w oparciu o cechy i funkcjonalności produktu w stosunku do rozwiązań występujących co najmniej na rynku krajowym;
- potencjał zastosowanego rozwiązania do dalszego rozwoju branży i rynku;
- zakres technologii (wysokie i średnio-wysokie) lub usług (wiedzochłonne).

Negatywna ocena w kryterium innowacyjności dotyczyła przede wszystkim niespełnienia podstawowego warunku, jakim jest **innowacyjność na poziomie co najmniej kraju**, a także przypadków, gdzie opisany projekt, przeprowadzone badania i testy dotyczyły innowacji procesowej, a nie innowacji w produkcie (wyrobie lub usłudze), która była przedmiotem wdrożenia.

W przypadku stwierdzenia braku innowacji produktowej na poziomie co najmniej kraju, projekt nie mógł być oceniony na poziomie dostatecznym tj. 2 pkt, który warunkował rekomendowanie projektu do wsparcia.

W związku z powyższym, analizując możliwość aplikowania w *Badaniach na rynek* należy zwrócić znaczącą uwagę na docelowy rezultat projektu, czyli produkt planowany do wdrożenia w oparciu o wyniki prac B+R. Należy dokonać analizy cech i funkcjonalności tego produktu w odniesieniu do produktów konkurencyjnych i odzwierciedlić tę analizę w dokumentacji aplikacyjnej, w tym we wskaźnikach. W przypadku stwierdzenia niższego niż krajowy poziomu innowacyjności, należy rozważyć inne programy umożliwiające finansowanie projektów inwestycyjnych, w tym w ramach regionalnych programów operacyjnych.

Uwaga: Opis kryterium w konkursach ogłoszonych w lutym 2017 r. został zmodyfikowany. Za innowacyjność w skali kraju wnioskująca firma otrzyma 1 punkt i będzie to punktacja wystarczająca do uznania kryterium za spełnione (tej pory należało zdobyć minimum 2 punkty). Ale konieczne będzie wykazanie znaczenia innowacji z punktu widzenia ostatecznego odbiorcy. Dodatkowe punkty będą możliwe do uzyskania jeśli projekt:

- o posiada wyższy niż krajowy poziom innowacji produktowej;
- o zakłada zastosowanie rozwiązań mających potencjał do rozwoju branży lub rynku;
- o wpisuje się w definicję wysokich lub średniowysokich technologii lub usług wiedzochłonnych.

Maksymalna liczba punktów w nowym konkursie to 4, a nie 5 pkt.

PROJEKT DOTYCZY JEDNEJ Z DOPUSZCZALNYCH W RAMACH PODDZIAŁANIA 3.2.1 POIR FORM INWESTYCJI POCZĄTKOWEJ (9 NEGATYWNYCH OCEN)

W kryterium ocenie podlega, czy projekt dotyczy jednej z następujących form inwestycji początkowej określonej w rozporządzeniu KE (UE) nr 651/2014:

- inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe lub wartości niematerialne i prawne związanej z założeniem nowego zakładu, lub
- inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe lub wartości niematerialne i prawne związanej z dywersyfikacją produkcji zakładu poprzez wprowadzenie produktów uprzednio nieprodukowanych w zakładzie (w takim przypadku koszty kwalifikowalne muszą przekraczać o co najmniej 200 % wartość księgową ponownie wykorzystywanych aktywów, odnotowaną w roku obrotowym poprzedzającym rozpoczęcie prac).

W kilku przypadkach, w których projekty zostały ocenione negatywnie w tym kryterium z opisu projektu oraz z wyjaśnień składanych na Panelu Ekspertów wynikało, że produkt, który będzie przedmiotem wdrożenia jest już produkowany i jest już obecny na rynku, zatem **nie zachodziła sytuacja inwestycji początkowej, ani dywersyfikacji produkcji**. Warunek inwestycji początkowej, wymagany zgodnie z regulacjami unijnymi, nie mógł zatem zostać uznany za spełniony.

W przypadku projektów dotyczących inwestycji związanych z wprowadzeniem produktów uprzednio nieprodukowanych należy zwrócić uwagę na brak wykazania wartości ponownie wykorzystywanych aktywów. Kryterium mogło być uznane za spełnione jedynie w sytuacji, gdy koszty kwalifikowane inwestycji przekraczały o co najmniej 200% wartość księgową ponownie wykorzystanych aktywów odnotowaną w roku obrotowym poprzedzającym rozpoczęcie prac. Należy zatem zwrócić uwagę, by zgodnie z *Instrukcją wypełniania wniosku o dofinansowanie* podać dane w tym zakresie w odpowiednich polach we wniosku.